

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.

Na pol roka ... 2 " — "

Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Jurigovci v robote.

Začal snem svoje účinkovanie s pojednávaním tých najvážnejších a najsúrnejších predloh, ktorých bezodkladné potvrdenie potrebné bolo cieľom zpäťvedenia poriadku v krajine. O vážnosti a súrnosti týchto predloh presvedčené boly všetky smerodajné stránky politickej. Väčšina snemu

preto na tom sa usniesla, že pojednávanie predloh týchto v najkratšom čase zakončí, odhlasuje indemnitu, predbežný rozpočet krajinský a kontingent rekrútov, aby totiž prijatím rozpočtu prestal nezákonný stav krajiny a prijatím kontingentu rekrútov aby sa assentírky vydržiavať mohly a aby následkom toho tisíce a tisíce rezervistov navrátilo sa do kruhu svojich rodín. Každý vyslanec,

Zkúška v dedinskej škole na konci roku.

ktorému na srdci leží blaho svojich voličov a blaho svojej vlasti, bol tých náhľadov, že tieto, do života ľudu hlboko siahajúce prediony, prijať sa musia bezodkladne a každé pretiahnutie a predĺženie jejich pojednávania bolo by ku náramnej škode ľudu a krajiny. Len Jurigovci a Rumuni boli inej mienky. Zariadili si preto obštrukciu proti väčšine snemu. Uzniesli sa na tom, že jedenkaždý z nich rečníť bude na sneme proti týmto dvom vážnym a v prevedení veľmi súrnym potrebám kým mu para stačí. S Rumunmi sa neideme zaoberať, bo nás do tých nič, lež bez vážneho a spravodlivého posúdenia nemôžeme nechať Jurigovcov. — Pod Jurigovcami rozumieme tých ablegátov, ktorých si takrečená slovenská ľudová strana poslala do snemu.

Jurigovci si plán svoj tak nastavili, že najprv prednesú svoje ponosy nad tými krivdami, aké trpeť museli pod voľbami. Ponosoval sa Skyčák, Juriga, Blaho, Jehlička, Hodža, Bella. To pravda múdre zamlčali, ako oni sami pred voľbami a pod voľbami búrili ľud proti cirkevným a svetským vrchnostiam, živým slovom a v jejich novinách. Čo stvárali v stupavskom, pezinskom, bobrovskom, ružomerskom okrese a po iných stranách, kde mali svojich kandidátov, s tým sa už nevychvalovali. Voličia týchto okresov nech si to však dobre v pamäti držia. Táto prvá čiastka obštrukcie Jurigovcov sa nebárs podarila, do pojednávania tých hrozných ponosov sa snem nepustil, lež ich doručil dal patričnému výboru ku posúdeniu. Nasledoval druhý plán Jurigovcov. Dali sa rečníť proti predlohám, aby tak pojednávanie jejich pretiahli. Hovorili oni síce zavše, že nechcú robiť obštrukciu, čo ale robili, to nebolo iné, ako ozajstná obštrukcia. Pri tomto jejich nešťastnom pokuse zabudli na to najvážnejšie. Zabudli na to, že hrbka ľudí, asi šesť ablegátov, obštrukciu robiť nemôže; tým menej ale bez dôkladnej znalosti predmetov pojednávania a bez dokonalej zbehlosti v reči, v akej sa pojednávajú vedú.

Obštrukciu proti predlohe indemnity otvoril ako prvý rečník slovenskej ľudovej strany Pavel Blaho. Hovoril o všeličom, z čiastky žartovne, bolo však poznať, že nezná dôkladne predmet pojednávania.

Keď teda rečník vyslovil, bez odôvodnenia, že neprijíma predlohu indemnity, s tým sa síce osvedčil, že si žiada, aby krajina, teda aj jeho voličia, aj ďalej

trpeli pod nesnesiteľným stavom ex-lex-u, osvedčenie toto však odznelo bez všetkého dojmu na vyslancov koalície, ako keby bol kameňom do Dunaja hodil.

Ako druhý rečník pokračoval v obštrukcii ablegát slovenskej ľudovej strany Ferdinand Juriga. To sa mu musí dať, že si dlho, lež veľmi zle tie jeho rukávy vyhrňal. Hneď na začiatku reči to povedal, že on neobštrkuje, lež predlohu indemnity neprijíma. On teda chcel, aby voličia stupavskí i ďalej trpeli pod biedou nezákonného stavu. Ponevác s prijatím indemnity v súvislosti stálo i pojednávanie a prijatie kontingentu rekrútov, s jeho obštrukciou aj to ukázal, že mu je to všetko jedno, či rezervisti stupavského okresu domov prídu alebo nie. Nuž stupavskí voličia, či sa vám neotvárajú oči, či nenahliadate, ako sa ten váš veľký priateľ stará o vašich synov? Juriga ostatne asi cez poldruhej hodiny pobalamútil všeličoho dve na tri, spôsobom katolíckeho kňaza zcela neslušným. O indemnite ničoho nepovedal, bo sa tomu nerozumie. Tým viacej poblúznil o kresťanskej ľudovej strane. Túto jedinkú kresťanskú politickú stranu od dlhého času tupí, haní, všemožne znevažuje on v jeho novinách a pred babami vo všeliakých shromaždeniach a teraz sa nazdával, že ju aj na snemovni znevážiť môže. Znevážil však pri tom len seba samého a snáď sa pre budúcnosť naučí, že je to iné v stupavskom okrese búriť, balamútiť a klamať voličov a iné pozdvihnúť chcieť slovo v snemovni Uhorska.

Veľkú úlohu si vytíčil Juriga jeho obštrukcionálnou rečou. Závoj chcel ztrhnúť z kresťanskej ľudovej strany, chcel ju teda odhaliť, tajomstvá jej odokryť pred celým svetom. Pri tom však zle pochodil, bo sa pred celým svetom sám seba odhalil. O indemnite hovoriť nevedel, tým viacej však vedel cigániť proti kresťanskej ľud. strane. Jeho cigáňstva do podrobna dokázal mu v jeho reči pápežský praelát a ablegát kresťanskej ľudovej strany Ján Molnár. Závažnými argumentami dokázal Ján Molnár, že Juriga cigáni, keď hovorí, že kresťanská ľudová strana opustila, premenila jej program, že program jej ináč vysvetľuje maďarskému ľudu a ináč slovenskému; aj to dokázal pápežský praelát Ján Molnár Jurigovi, že cigáni, keď tvrdí o kresťanskej ľudovej strane, že je ona proti Slovákom a že revíziu cirkevno-politických zákonov z programu vynechala. Fer-

dinand Juriga chcel na sneme odhaliť kresťanskú ľud. stranu, flinta mu ale zadkom vypálila a on sa sám seba odhalil ako cigáňa.

O podpredsedovi kresťanskej ľudovej strany a snemovne Štefanovi Rakovszkom povedal Juriga, že on, totiž Rakovszky assistoval kedysi pri voľbe Mateja Bellu. Rakovszky sa na to pred celým snemom osvedčil, že on Bellu, ako sa vie rozpamätať, ani nepozná a že všetko, čo Juriga o ňom hovorí, je samá nepravda. Takto sa pre Jurigu ovšem smutne zakončilo to veľké odhalenie kresťanskej ľudovej strany. Na toto pravda nemôže byť pyšná tá slovenská ľudová strana. Či sú po tomto tí stupavskí voličia pyšní na svojho ablegáta, to je jejich vec.

Ako tretí veľký rečník obštrukcie zo slovenskej ľudovej strany vystúpil Franc Jehlička. Pred denným poriadkom v osobnej otázke hlásil sa ku slovu a chcel najprv obviňovať kresťanskú ľudovú stranu, že ona na základe jej programu z počiatku držala s národovcami, potom ich neverne opustila.

Nepravdivosť tohoto návalu dokázal praelát Ján Molnár z programu kresťanskej ľudovej strany.

Vyslanec Franc Jehlička upodozrieval ďalej Štefana Rakovszkyho, že pri predošlých voľbách lipťovských použil podpory slovenských národovcov. Rakovszky dokázal na to Jehličkovi, že to nenie pravda. Šiel potom Franc Jehlička o krok ďalej: Francovi Csizmazia a Bélovi Csitárimu predhodil, že sa v programnej reči svojej za Slovákov vydávali. Títo mu ale dokázali, že to nenie pravda, čo hovorí, oni podporujú spravodlivé a zákonné nároky Slovákov, s Jurigovcami ale ničoho nemajú. O Edmundovi Beniczky, ablegátovi kresťanskej ľudovej strany tvrdil Franc Jehlička, že svojmu protikandidátovi dr. Šrobárovi programnú reč ukradol a ju v okrese povedal a že to vie dokázať, bo ho tak informovali. Franc Jehlička však doposiaľ ani toto nevedel dokázať, je to teda tiež cigáňstvo a podľa utrhanie na cti.

Pomlúvanie, na cti utrhanie, klamstvo, cigáňstvo, búrenie a balamútenie ľudu sú tie prostriedky, ktorými Jurigovci pracovali pred voľbami, pri voľbách a s ktorými by nedbali pracovať po voľbách na sneme. Záujmy voličov podporovať, to nenie jejich cieľom, im len o to ide,

aby kresťanskú ľudovú stranu zničili. To sa im však priam tak podarí, ako tá jejich veľká obštrukcia, z ktorej sa po celej krajine len to jedno ozýva, že vždy a jednostajne cigáňa.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Ružomerský Gapon.

Kto je to ten Gapon? Doista drahý čitateľu nevieš. Poviem ti hneď! Je to v ruskej krajine jeden kňaz, ktorý ľud proti cárovi a vláde búri, štvie, baluší; ľud preň strieľajú, on ale sa ukrýva medzi tým ľuďom, takže ho vláda chytiť nemôže.

Podobného Gapona dali nám teraz už bývalí liberáli do Ružomberka za farára. On zbalušil katolícky ľud proti katolíckym kňazom, ktorí sú nie jeho strany, a potom keď ho na zodpovednosť fahajú, alebo sa žandári tam dostavia, kde ľud baluší, on sa svätým urobí, tvár si urobí na ríf, oči prekrúti, že mu len bielo vidno a ruky si na prse na kríž položí a všetko tají.

Tento Gapon pred piatimi rokami ľudovú stranu liberálom zradil, zapredal totižto Sličanov Angyalovi, a tak k tomu dopomohol, že Julius Palugyay nám so 60 hlasmi prepadol.

Keď Judáš zradil Krista Pána, farizeji a zákonníci mu za to nesľúbili nejakú hodnosť alebo vysokú službu, jednoducho zaplatili mu tridsať strieborných a potom ho odstrétili od seba. Judáš potom síce nahliadol zlosť svoju a osvedčils a pred farizejmi: «Zradil som krv spravodlivú». Lež títo mu chladnokrevne riekli: «Čo nás do toho, ty uvid». Až konečne Judáš v zúfalstve sa obesil. — Keď niekto tajnosti vo vojne zapredá nepriateľovi, to mu nepriateľ zaplatí, ale ho za to tiež neoslavuje, lež ho za huncúta drží.

Liberáli však hnusnejšie urobili ako títo; na miesto toho, aby tomuto Gaponovi z liberálnej kassy boli mzdu za zradu zaplatili, nie síce tridsať strieborných, on zasľúžil aspoň 6000 korún, alebo zemanský diplom na psej koži, za tú zradu sľúbili mu ružomerskú katolícku faru! Sľub svoj vyplnili. Gapona za zradu odmenili katolíckou farou!

Liberáli, národovci a židia sa spojili a si ho vyvolili; veru ten katolícky ľud, čo sa ruženec cez október v kostole modlil, nebol zaňho. Kdežto liberáli mohli vedieť, že kto zradí svoju stranu, ten je súci zapredať aj svoj ľud, svoju vlasť, svoju vieru, taký je veru nie hoden,

aby bol postavený na čelo katolíckeho ľudu jednej veľkej farnosti.

Lež práve tých, ktorí mu dopomohli ku fare, súd boží zastihnu. Hlavného župana odstrčila vláda, Angyala, bývalého ablegáta odstrčil ľud, Jána Lopata, predsedu Femky, nikto neobzre a na ostatných bol bičom práve hore spomenutý Gapon. Hosanna liberálov premenila sa v ukrižuj ho! Takto si hľa tí liberáli sami na seba bič uplietli.

Od toho času, ako Gapon zaujal katolícku faru, jeho cieľom bolo znevážiť iných, ktorí mu v ceste stáli, a seba zas dať od ľudu oslavovať. Lež zle mu išlo. Chcel, aby katolícky kruh pred ním do prachu zeme sa hodil a ho oslavoval, kdežto Gapon od rokov o ten kruh sa ani len neobzrel, ani členovský poplatok neplatil, ba hneď pri jeho založení rozbroj v ňom urobil. — Kruh sa mu neišiel klaňať. — Gapon, katolícky farár, s katolíckami nič nechcel mať, on s luteránmi radšej obcuje, z katolíckeho kruhu vystúpil.

Na svoje meniny dal si skrze svojho tajomníka falkovú komédiu urobiť, lež pri nej sa len chlapani a nie poprední mešťania súčasťali.

Kto mu v ceste zavádzal, toho v novinách napádal, tuhšie v luteránskom «Týždenníku» a miernejšie v «Skalických Novinách». Najviac dostal Štefan Horánszky, slúžny, lebo si ho kat. kruh za podpredsedu vyvolil, pri ktorej voľbe Gapon prepadol. On, náturou Heródesa, bol v tom domnení, že tento pán bude kandidátom ľudovej strany v ružomerskom okrese, všemožne sa usiloval v novinách ho znevážiť. — Však ale ľud prišiel na to, že Gapon tie články vypisuje.

Dľa neho, kto čierny kabát nosí, už ani dobrým katolíkom byť nemôže, pravda vzdelaní ľudia jeho prázdne reči slyšať nechcú. Tak jeden mešťan, keď pred ním ustavične opakoval, že jeho otec halienu nosil, a on Gapon, že sa v krpcách narodil, namrzený mu odpovedal: Pane Gapon, ja som sa v krpcách nenarodil, ako oni, a predsa matka moja mala pri mojom pôrode umrieť, jako že bolo s nimi, keď sa v krpcoch rodili.

Jeho to pohoršilo, že s ľudovou stranou budú i židia hlasovať, kdežto židia, keď chceli pomôcť k víťazstvu ľudovej strane, ona natolko hlúpa nebola, žeby ich bola od seba odstrčila. Furman je povďačný i židovi, keď mu tento pomôže ťažkú fúru hore vrchom potisnúť, doista ho bičom nešibne. — Nuž ale, keď pán Gapon tak nenávidí židov, jako že mohol toľké večery v krčme u žida Langdorfa ztráviť a tam sa so židom do bieleho rána v karty hrať? A či mu žid nezastal na moste ružomerskom a nepustil ďalej na vozíku, keď sa mu zdráhal peniaze navrátiť, ktoré si pri kartách od neho požičal? Či nejedno ráno od karát nevstal a či nešiel potom rovno do kostola a tam nevyspatý tvár svoju pred veriacimi svojimi prekrivoval, ako keby celú noc bol v modlitbe strávil!

Ružomerskí luteráni Gapona menujú svojim farárom, a ružomerský časopis spomína, že veru Gapon zamýšľa na luteránsku vieru prestúpiť a potom do Ameriky odcestovať.

Pri poslednej voľbe s kandidátom národnostnej strany všetky obce pobehal a ľud. najmä ženy a deti, proti katolíckym kňazom tak našťoval, že sa títo k biskupovi obrátili, aby s Gaponom poriadok urobil. Biskup ho k sebe volal, Gapon neposlúchnul biskupa, nedostavil sa k nemu, biskup Gapona od úradu farského vyzdvihol a poslal ta kňaza iného, aby faru ružomerskú spravoval. Proti Gaponovi je vyšetovanie zavedené. — Gapon sa išiel do Viedne k pápežskému vyslancovi požalovať, ten ho ale k sebe nepripustil.

Tak Gapon, súc ako na penzii, nevie čo má urobiť, či ďalej búriť svet, alebo či má slúbiť sa polepiť a viacej zlé nerobiť. Jemu poníženosť chybuje, preto on i naďalej búriť zamýšľa.

Od ustavičnej kortesačky ustatý, vo veľkonočný pondelok na kanclí zamdlel, na miesto veľkej svätej omše, bo od slabosti len tichú odbavil a sotva ju dokončil, sadnul na koč a utekal do Lúžnej proti farárovi šťvať jeho veriaci ľud. Nuž tento by mal byť ten horlivý kňaz? Doista v očiach Hodžu, luteránskeho agitátora.

Jančekovská familia s Gaponom sprevádzala národnostného kandidáta po okrese. Kandidát medzi iným spomínal, že je za to, aby robotníci vo fabrikách len osem hodín pracovali. Nuž ale istí sme, že by sa to bol národnostný kandidát neopovážil v tehliarni Jančekovej robotníkom povedať, lebo by ho bol sám Janček za golier chytil a vyhnal, lebo práve v tehliarni Jančekovej robotníci trinásť hodín robia. O polpiatej ráno tam trúbi mašina a večer o siedmej, kdežto dľa reči národnostného kandidáta pracovať by sa malo ráno od 8-mej do 12-tej a popoludní od 1-mej do 5-tej hodiny. Príklad by mal práve sám Janček dávať. — Tak tedy klamali ľud.

Gapon je teda suspendovaný od úradu farského. Bol dozorcom nad gymnáziumom, toho dozorstva na žiadosť ministra ho biskup pozbavil a na miesto neho iný bol vymenovaný. Z predsedníctva školskej stolice a direktorstva nad katolíckymi školami mesta Ružomberok a ulíc, ho tiež biskup pozbavil, ačpráve on už od roka, ako v Ružomberku účinkuje, ružomerské katolícke školy ani neobzrel, o vzdelanie ľudu nič nedbá. Vyšetovanie proti nemu jak cirkevná, tak svetská vrchnosť vedie, konečne štát povie, takého nebezpečného človeka v Ružomberku netrpím, biskup nech si ho preč dá, ináč ho ja sám odstránim.

Nuž o čom poučil Gapon ten katolícky ľud okresu ružomerského i so svojimi kamarátmi? To naučenie takto znejc: «Kňazov katolíckych, ktorí s našou slovenskou stranou nadržia, zapovrhnete», čo i nejeden katolík uveril, podpálili ľudovskú, hrboltovskú faru a o deň neskoršie zhorela i obec Hrboltó, lebo jej voličia s našou kresťanskou ľudovou stranou držali. — Ženy a školské deti sú ešte i teraz tak osprostené, že svojho farára ani nepozdravia na ulici a po voľbe by boli veriaci svojich farárov ukamenovali, len jeden keby sa bol našiel, ktorý by sa bol osmelil ľudu ukázať. — Idu vám jazyky vyrezať aby ste slovensky nerozprávali, budú vás kňazi napozatým len maďarsky spovedať a maďarská bude kázeň, ak

vyhráme, budete mať slovenského kráľa, ľudáci vám chcú vziať pole, aby ste potom na panštinu chodili, tie hory štátne sú vaše hory atď., a ten ľud ešte je i teraz napnutý v kostole a čaká, kedy to ten kňaz bude maďarsky kázať. Ba áno, v Ružomberku je celá agitácia, soženú agitatori ľud, vezmú z kostola zástavy i idú pri speve v processii do Liskovej. Slúžnodvorskému úradu sa ani ucho nepohne, kdežto by mali takýchto buričov pochytať a liskovskí farár miesto toho, žeby týchto buričov do kostola nepripustil, alebo tú vec svojmu biskupovi oznámil, mlčí, nič nerobí. Tak títo katolíci katolícku vec v posmech obracajú a luteráni sa z nich vysmieávajú.

Keby ten Gapon bol katolíckeho smýšľania, doista by bol ten ľud poučil, aby politiku do kostola nevedol, aby zástavám a processiam dal pokoj, ale on sa potajomne tomu teší, lebo takýmto spôsobom chce si pôdu pre luteránstvo pripraviť.

To i najväčší nepriateľ jeho musí uznať, že je Gapon šikovný, ale pritom nebezpečný agitátor, takýchto desať a v našej krajine vypukne sedliacka vzbura, revolúcia. On okrem agitácie k ničomu sa nerozumie. — Katolícke ružomerské školy o krátky čas budú soštatnené, lebo zane nič nerobí, príťažku budú mať 82 percentov, kde pred rokom žiadna nebola, za toto všetko Gaponovi majú dakovať. Gapon vedel na mestskom dome výborníkov zbalušiť, ale do pravej koľaje mesto doviesť, k tomu je neschopný. — Pred pár rokmi jeden pár inej farnosti bez privolenia patričného farára sosobášil. Biskup zaviedol proti nemu vyšetrovanie. Svätá stolica vyhlásila sobáš za neplatný, Gapon musel ten sobáš z matriky svojej vytrief a patričný farár ich ešte raz sosobášil a Gapona na týždeň poslal biskup do kláštora za pokutu. Prečo to ale Gapon urobil? Lebo sa nerozumie do cirkevných záležitostí, alebo v svojej nadutosti a pýche sa nazdával, že už nemá nad sebou predstaveného. Jemu je biskup nič, toho ustavične vo svojich «Ľudových Novinách» napádal a také noviny, ktoré biskupov ustavične napádajú a znevazujú, zdarma dáva posielat po svojich obciach, ako do Černej a do Bieleho Potoka. — Nuž čo hovorí Kristus: «Kto cirkev neposlúcha, buď tebe ako pohan a poblikán».

Keď tie dve strany stály pri voľbe na rýnku, pekne pozdravenie dostal Gapon. Ty Judáš, ty huncút, ty podliak, a ten krik sa neutíšil len vtedy, keď žandári rozkázali Gaponovi, aby sa do svojej fary utiahnul. Ľud to dobre vedel, že pri tej voľbe nevolí sa Šrobár, ale ten, ktorý mu za chrbtom stál, Gapon. Len proti Gaponovi bol ľud rozhorčený a len proti tomuto vykrikoval. Platné je to porekadlo: že zo sedliaka zriedka dobrý pán býva.

A potom ten jeho kandidát aké bezbožné noviny vydával pod menom: «Hlas», tie každé náboženstvo znevazili. Jeden každý duchovný — tak písaly — či je on katolícky alebo ruský kňaz, či je on luteránsky alebo kalvínsky kazateľ, alebo rabín, ľud len mámia, sú len klamári, či toto ten národnostný kandidát na svojom Gaponov skúsil, nepísal, ale keď katolícky kňaz takéhoto nezna- boha podporuje, zaň kortešuje, s ním obeuje, vnútorne je to už nie katolícky kňaz. — Gapon nemá viery.

Dobre poznamenali múdrejší katolíci: Benický, keď prišiel do katolíckej obce programnú reč držať, povedal «Pochválen buď Ježiš Kristus», toto je katolícky kandidát. Dr. Šrobár ale len povedal dobrý deň, no to je zas tej národnostnej luteránskej strany kandidát. A tak sa vec i má. Šrobárovskú stranu viedli ružomerskí luteráni, ktorým sú vlast a viera niečo pobočného. Starú ľudovú stranu ale viedli katolícki kňazi, ako ju vedú už od desať rokov, s ňou držali ale i tí luteráni, ktorí svoju vieru a uhorskú vlast milujú.

Potom, čože urobili tí kňazi ľudu katolíckemu, že ich tak veľmi nenávidí? Či ten kňaz, ktorý šestnásť rokov do školy chodil, je vzdelaný, novinky každý deň číta, či sa ten má radiť starých žien, s ktorou stranou má hlasovať? Či tí kňazi majú svoje presvedčenie meniť ako Gapon, každý týždeň? Keď už trikrát prepadli s ľudovou stranou, či ju zato mali opustiť? Či tí kňazi, ktorí na Benického hlasovali, ten ľud nemilujú, alebo on sa nestarajú? — Pozrime, čo tí starí ľudáci za ľud vykonali. Choďte pozrieť do Stankovian, farár im konzum založil, majú kresťanskú krčmu, pekáraň a pekný nový kostol postavil, ktorý je krásne ozdobený. — V Ludrovej majú konzum a pekne vymalovaný kostol. — V Likavke majú konzum, pekný spolkový dom, ktorý stál štrnásttisíc korún a koncom tohto roku za zplatiť; za desať rokov toľko si nagazdovali. Obec je tisíc ovocnými stromami vysadená, farár im postavil kostol, faru a teraz sa práve stavia škola na jedno poschodie. — V Teplej teraz dokončil farár stavbu domu spolkového, ktorý páru nemá a ho dobre vedie. — V Lúžnej majú konzum a pekne ozdobený chrám. — V Kvačanoch majú tiež konzum. — Najkrajšie obstál likavský farár. Minulý rok za dva týždne písal ustavične, aby dvadsiatim trom svojim veriacim hlasy vykonal, stolica mu prosby odhodila, zas appelloval a písal dva týždne a kúria všetkých dvadsiatich troch medzi voličov prijala. A čo sa stalo? Z týchto všetkých len jeden s ním hlasoval; ostatní naňho kliali a hlasovali za tú falošnú šrobárovskú stranu. To je vďaka ľudu. Tak sa starajú o svoj ľud farári-ľudáci, a jakú majú vďaku?

Však ale tí šrobárovskí farári jako tí vynikajú? — Choďte do Komjatnej, Revúcej, Lúček, Sv. Michala, Liskovej, Osady, okrem tohto ostatného, ktorý konzum vedie (či i s výsledkom, nik nevie), od rokov sú vo furách a pre ľud nič neurobili, ani slamu na kríž nepreložili. — V Liskovej dal voliť farár druhého učiteľa, ale aby mal čo jesť, o to sa nepostará; on prekazil, aby sa dala obecná krčma na licitáciu, cez roky len 400 zlatých platili od nej, teraz vzdor tomu, že sú tri krčmy, obec od svojej krčmy 1100 zlatých árendy dostáva. Osadský farár keď bol na ľudovú stranu len jedného voliča, to jest sám seba vedel zverbovať, a teraz zas, keď bol na šrobárovskej strane, len jedného voliča mal, ostatní boli naši, a ten jeden bol on sám. — A jeden farár šrobárovský, tak šafáril s kostolnými peniazmi, že biskup kostolnú kassu dal druhému farárovi manipulovať a plat mu sekvestroval.

Keď Gaponovi liberáli sľúbili ružomerskú faru, v stoličnom zasadnutí sa osvedčil, akým on liberálom bude.

Ja, hovoril on, ja zanechal som ľudovú stranu, nechcem s ňou nič mať, ale ani tých — ukazujúc rukou na národnostných výborníkov — sa pridržiavať nebudem. Zo všetkých strán sa mu vysmiali. Sľuboval biskupovi, hlavnému županovi, Angyalovi, že národnostnú politiku viesť nebude — a hľa, všetkých oklamal, keď faru dostal.

Ale že ten náš Gapon dobre káže! — Agitátoria a buričia tí veru dobre musejú vedieť rečníť, tedy i kázať. Lež otázka je, či Gapon so svojimi kázňami i ľud, farníkov svojich napravil? Veď Kristus hovoril tej žene, ktorá jeho kázeň chválila: blahoslavení, ktorí slovo božie zachovávajú. A to v Ružomberku veru nepoznať. Ľud je zdivený, zo svätých vecí posmech činí, keď je kázeň v kostole, oni sa pri soche Panny Marie modlia, v posmech uvádzajú náboženstvo, toto je výsledok jeho učenia. V Ružomberku sú najbiednejší katolíci a ten Gapon, na miesto toho, aby sa o ten ľud staral, jemu pomohol, ustavične ho len štvie; ba ešte teraz, namiesto aby sa dakde ukryl, čaká robotníčky z fabriky a pred nimi oči svoje prekryvuje. O desať rokov uvidia Ružomberčania kam zašli s ich Gaponom.

Beda tomu, kto si na priazeň ľudskú zakladá. Tí jeho priatelia, ktorí zaň kortešovali, ktorí ho vítali, keď ružomerskú faru zaujal, dnes by ho ešte s väčšou radosťou z Ružomberka vypravovali na veky, a ten katolícky chudobný ľud ružomerský, ktorý vtedy bol pohoršený, že mu liberáli Gaponu za farára natiskli, teraz ho oslavuje, však ale kto zná, či o krátky čas ten ľud kamene naňho hádzať nebude. Prvý raz oklamal vzdelaných, teraz klame pospolitých. — Liga šrobárovska poslala prípis k biskupovi, ktorý deti popodpisovali, ten prípis ale sám Gapon zostavil.

O jednoročnom účinkovaní Gaponu v Ružomberku sa môže krátko povedať: zbalušil, zkazil ľud, iný výsledok nevidno.

Nuž drahí ľudáci, neverte falošným prorokom, ktorí vás strašia, že vám jazyky budú vyrezávať, veď práve mnohí manželia sa sťažujú, že ženám šrobárovskej lígy po voľbe ešte jazyky narástly, budete sa vy i naďalej slovensky spovedať a kňazi vám budú slovensky kázať, najviac ak šrobárovskí kňazi oprobujú kázať v ruskej reči. Pokoj ale v našom ružomerskom okrese len vtedy nastane keď ten nebezpečný človek — Gapon — z Ružomberka sa ztratí, čo, aby sa čím skôr staló, k Pánu Bohu sa modlite.

Kto je ten ružomerský Gapon, to dobre viete, je to Andrej Hlinka, bývalý ružomerský farár. *Starý ľudák.*

Do pozornosti Ferd. Jurigovi, krajinskému vyslancovi.

Medzi tými mnohými social-demokratickými, ba zrovna anarchistickými heslami, ktoré kandidáti takzvanej slovenskej ľudovej strany počas volieb užívali a ktorých ostrie zvlášte proti kresťanskej ľudovej strane a tiež i proti cirkevným hodnostárom namerené bolo, vynikajú

zvlášte tie, ktoré ku výstrahe uviedol časopis «Esztergom» v 19. čísle t. roku. Znejú oni nasledovne: «Ferd. Juriga, stupavského okresu slov. ľud. strany vyslanec najprv na svojho generála, kardinála-primasa a pritom i na ostatných biskupov hodne dlhý jazyk vyplazil tou kortešskou socialisticko-anarchistickou dikciou, že vraj «načo je primasovi jedon million a ostatným biskupom 200—300 tisíc korún dôchodku, keď okolo nich práve tolko tisícov ľudu hľaduje». — A keď ďalej i sám seba bol náležite opľuval, keď povedal, «že sa už kňazom štóla a lektikále (zbožie) viac platíť nebude, bo kňazi majú z čoho žiť», potom obrátil svoj meč i proti učiteľom, týmto maďarizátorom slovenského ľudu» a pozdvihnúc hlas svoj kortešský, zanôtil: *učiteľom netreba platit penziu, nech idú do lazárne (do špitála) jako druhí nádenníci...»*

No, ani za mak sa nečudujem týmto buričským slovám ablegáta Jurigu. Ktorý kňaz svojho arcipastiera, ktorý ho cez 8 rokov v semeníšti krmil a opatroval a ktorému tenže pred oltárom Pána slávnostne prisahu vernosti a poslušnosti zložil, tak zneváži a neposlušnosťou potupí, čože majú od takého človeka úbohí učitelia iného, jako kopnutie, opovrzenie očakávať, keďže mu nechcú na jeho bléiacu vatru drevo prikladať. Hej, nieže tak p. ablegát!! Pýtam sa vás na vašu kňazskú statočnosť — predpokladajúc, že máte pochop o kr. fonde penzií ľud. učiteľov — povedzte mi, aký je to človek, ktorý sa opováži bezprávne cudzí majetok odňať? Hej, p. ablegát! ešte ste vy snáď ani na svete nebol, alebo ste sa snáď ešte v plienkach kobáľal, keď premnohí učitelia svoje krvavo zaslúžené, od toho «dobrého ľudu» žgrolšsky platené groše do toho kr. fondu na svoju penziu vkladali a toto už viac desaťročí konajú, majú už i pekný kapitálik *svojich vlastných peňazí* v kr. pokladnici zložený. Nasledovne naša učiteľská penzia nie je snáď nejaká milosť alebo dar, lež náš majetok, naše vlastníctvo, nad ktorého bezpečnosťou stráži kr. zákon. Či teda teraz preč od týchto peňazí a — marš ta do lazárne?! No, vidíte, p. ablegát, my učitelia sme neštudovali teologiu, lež pädagogiu a predsa máme celkom jasný pochop o mravnej zásade: «moje a tvoje». — Boh nás chráň a varuj od takýchto zákonodarcov, akým vy chcete byť.

No, my sa toho nebojíme, žeby voľakedy ablegát Juriga bol snáď uh. kultusministrom a potom by už naozaj nasledoval ten marš do lazárne ty starý, prácou zhrbený, sošedivý učiteľu, marš ta, medzi zobrákov, bo penziu nedostaneš — oj toho sa my veru nebojíme. Len jedno bolí nás vychovávateľov katolíckeho ľudu, a sice to, že taketo reči hovorí a nimi ľud pospolitý búri jeden katol. kňaz a to práve v týchto otravou nevery a nemravnosti preplnených časoch, kde všetko i tak proti sv. cirkvi pekelné figle kuje, kde storaké bomby nachystané sú ku zkaže našich kat. ľud. škôľ. — Hej, p. ablegát, škoda tých peňazí, čo za vás v školách platili!!

Ba obráťme na okamženie tento desný obraz. Čo by ste robili vy, keby vaše kúsky stváral — massu ľudu naproti vám štvajúc — jeden učiteľ?

Hľa, takými to mizernými, podlými prostriedkami kor-

tešovali kandidáti slov. Iud. strany. Majú oni však k dosiahnutiu svojho cieľa dva — aspoň na tento čas — mocné nástroje, totižto «Katolícke Noviny» a «Slovenský Týždenník». Ctení čitatelia nášho «Kresfana» dobre už znajú týchto dvoch majstrov buričstva a preto ich ani opisovať nebudem. No, nebude škodiť, keď sa iný katolíci do tých «K. N.» trochu pozreme. Tento skalický plátok rád sa honosí svojim názvom «katolícky». Avšak jeho duch je od ducha katolíctva tak ďaleko, ako Belial od Krista; bo urážky cirkevných a svetských predstavených má na dennom poriadku; potupenie tej «maďarskej Iud. strany», ktorá pod zástavou nášho Windhorsta, gr. Ferd. Zichyho už toľké kruté boje víťazne previedla a dá Boh, že i budúce víťazne prevedie za práva sv. cirkve, to je mu lahôdkou najvítanejšou.

Tak na príklad, že «Kresfan» je hnojný kopec a jeho články sú hnojný výkal. — «Ten kaplán v N. je neodbitná voš». — Kto píše proti «Katolíckym Novinám» ten «breše» atď. Potupovavie úradných osôb, vôbec pánov, zaobaluje plátok tento do toho naozaj sprostého, podlého, surového, dedinským chalanom vlastného slova: «čvach».

Ó, koľká zeniálnosť je vo vynáleze týchto výrazov prejavená!!... A v tomto «čvachovi» majú «Katolícke Noviny» väčšie obľúbenie, ako v katolíckom pozdravení: «Pochválen buď Ježiš Kristus»; bo «čvachov» majú v každom čísle, P. B. J. K. ale tam veru nenie.

A čože stoja tie kópie epistôl a evanjelií, či tieto nepočuje Iud náš každú nedeľu a sviatok v kostole, a či nemáme ich v úhľadnej knižke spolkom sväto-vojeťušským vydané? Nábožensko-mravné, z praktického života vzaté príklady, články zo všetkých odvetví našej sv. viery, to treba nášmu Iudu a nie «čvach», «odkundes», «maďarón» a tomu podobné uši obrážajúce tvrdé dissonancie v kompozícii «K. N.»

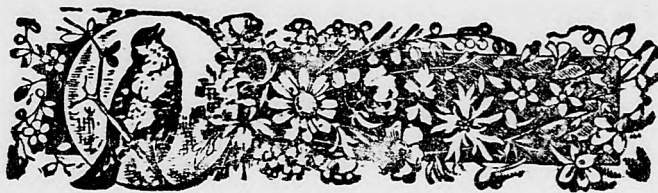
Ušlachtenému štýlu «K. N.» je čo ďakovať, že v mnohých dedinách padla auktorita kňazov a učiteľov dobre niže pod nullu. Čo sme svedomitou prácou my katolícki učítelia v srdciach mládeže zasadili, to nám teraz mráz národnostnej (alebo lepšie socialistickej) fanatickej agitácie ničí a hubí. Kňaz a učiteľ musia zakúsiť, ako sa proti nim stavia starý i mladý, ba áno ešte i mnohý paplúch, ktorý ešte len nedávno v škole slušne sa choval, dnes však už poriadnym je nemóresníkom, grobianom. — A preto nech si náčelníci «K. N.» dobre pamásajú slová Kristove:

«Beda tomu, skrze koho pohoršenie prichádza!» Naozaj «K. N.» sú práve také ako krčma, ktorá má na stene z vonku pomimo viechy aj kríž alebo nejaký svätý obraz zavesený cieľom prifahovania hostov; zvonku Kristus, zvnútra Belial!... Ba či naozaj niet nikoho, kto by «K. N.» ten kríž so steny dolu strhnul?

Môže si p. ablegát Juriga tých učiteľov a rektorov len tak z poza pleca pozerat; môžu im jeho «K. N.» do «čvachov» nadávať, predsa sbor r. k. učiteľov — povedomý súc svojho veľadôležitého povolania — pri všetkých podlých urážkach kochá sa slovami svojho božského

Učiteľa: «Nenie učedník nad majstra!» — o veľa pokojnejšie spáva nežli pán ablegát vo svojom «skvelom» víťazstve a jeho «K. N.» s tými ich zamilovanými «čvachami».

Jeden r. k. učiteľ.

POLITICKÉ CHÝRY.

O vláde.

Že terajšia vláda nenie z Iudovej strany, to každý vie, vynímajúc našich nepriateľov, ktorí sa mnohokrát ako nevedomí pretvárajú v takých veciach, čo sú vôbec známe. Zo stránky Iudovej je vo vláde jeden minister, z toho ale nenasleduje, že kresfanská Iudová strana všetko môže a vie previesť, čo je v jej programme. Nepriatelia naši však aj v tom hľadajú zádrapky, aby sa opreli do slov grófa Ferdinanda Zichyho, ktorými on povedal, že nám ešte ďalej treba bojovať a zápasiť, aby sme ciele naše v krajine dosiahnuť mohli. Pravda, že musíme ďalej zápasiť a neslobodno nám poostať, kým Uhorsko celkom neprenikne život kresfanský.

Tí istí Iudia, čo raz v takom svetle predstavujú veci, ako keby všetka moc nachodila sa v rukách kresfanskej Iudovej strany, druhý raz zase nad tým sa pohoršujú, že jeden redaktor Iudovej strany dostal sa do tlačovej kancelárie ministerstva. Celú túto, v sebe malichernú vec, s vystatovaním sa do smiechu vytlačili literami ako päť tuňými. Poneváž gróf Zichy stal sa ministrom, Rakovszky podpredsedom snemu, posmešne dokladajú k tomu: «za peknú cenu toto dostali, zdarma veru nie. Zrada zásad». Toto infámne prekrúcanie pravdy vo veciach celému svetu známych, akého dopúšťajú sa skalické noviny, menuje sa podlým pomlúvaním. Každý človek to vie, bo je to tisíckrát povedané v sneme a krem snemu, že každá politická stránka koalície zadrží svoj program, zadrží ho prísne aj kresfanská Iudová strana, to len tí nechcejú vedieť, čo z podlého pomlúvania žijú.

Ešte jedno v záujme pravdy.

Juriga a Jehlička, keď im dakto dokáže, že cigánili, obyčajne tak predstavujú vec, že je to urazenie slovenského Iudu. O tomto ani reči byť nemôže a my sa proti tomu verejne ohradzujeme, že by Juriga a Jehlička tvorili Iud slovenský. Za to, čo títo páni zvädzajú, sú len oni sami zodpovední, na žiaden pád ale nie Iud slovenský. Títo dvaja páni ako to predtým v jejích novinách robili, tak teraz v krajinskej snemovni vystupujú s tými najpluhavejšími cigáňstvami, ako im ale dakto dokáže, že plano cigánili, vykrikujú hneď po celom svete, že ako

veľmi urazený je tým ľud slovenský. Tým sa ľud slovenský neurazí, keď sa na dačo dokáže, že je to podlé cigáňstvo. Ten obráza ľud slovenský, čo povedome a nashvál v mene ľudu slovenského cigáni. Verejne protestujeme proti tomu, aby či Juriga, či ktokoľvek iný pysne bil sa v prsia a o sebe hovoril: «ja som ľud slovenský».

Kresťanská a národnostná politika.

Ľudová strana od prvopočiatku prevádzala kresťanskú politiku a za túto bojuje aj prítomne. Národnostníci hneď od počiatku začali bojovať proti kresťanskej ľudovej strane a pustili sa do politiky s inovercami, medzi ktorými nieto snáď ani jedného katolíka, a ktorých politika nenie kresťanská, bo politika národnostná nikde nenie kresťanská. Nám to hneď napadlo a poukazovali sme na to, ako zvädzajú ľud náš do takeho tábora, kde ničoho nechcú vedieť o politike kresťanskej. My dáme pokoj luteránom a hovorili sme vždy len to, že tí kňazi, čo ľud náš do národnostného tábora vábajú, škodu robia kresťanskej politike. Ľudia iného vierovyznania boli a sú aj prítomne v kresťanskej ľudovej strane a prihlásili sa ku tým najvyšším zásadám kresťanskej politiky, keď prijali zásady kresťanskej ľudovej strany. My sa tomu len tešíme, keď ľudia iného vierovyznania prihlasujú sa ku týmto zásadám. Národnostníci však jedajú práve tomuto oproti, oni zracajú pozornosť od záujmov cirkevných a ľud katolícky vábajú do tábora inovercov, do takeho tábora totiž, kde každé náboženstvo považuje sa za vec pobočnú, už aj z tej príčiny, bo je tam mnoho vierovyznaní pospolu a za najhlavnejšiu vec pokladá sa vždy len národnosť. Takáto politika na každý pád a nevyhnutne škodí náboženskému presvedčeniu ľudu.

K osvetleniu pravdy.

Na lživé nápady Ferdinanda Jurigu proti kresťanskej ľudovej strane odpovedal ablegát tejže strany, praelát Ján Molnár od slova do slova nasledovne:

«Keď videli, že ľudová strana je to, čo bola od počiatku a ostane vždy až do konca, obrátili sa proti nám a tým najzúrivejším skoro fanatickým spôsobom prenasledujú nás; prenasledujú nás z týždňa na týždeň v jejich novinách tými najrozličnejšími prostriedkami, v ktorých nie priam sú preberační.

Kým ľudová strana viedla ľud na tých stranách národnostných, dotiaľ ten ľud zmáhal sa v politickom povedomí a v láske a náklonnosti ku národu uhorskému. Ráďte však pohliadnuť, čo sa stáva prítomne od kedy započala sa táto novšia agitácia. Nie z jedného miesta dostávame zprávy, že otcovia z rúk dietok vytrhujú uhorské knihy a potrhávajú ich; tých kňazov, ktorých doposiaľ nasledoval ľud — bo Slováci sú ľud veľmi nábožný, poriadny a počestný, čo o panslavizme nemá ani len pochopu — prítomne inzultujú, posmieávajú, tak že sa skoro neopovážia vyjsť z domov svojich; kým ľudová strana viedla obyvateľstvo v krajoch slovenskej národnosti, dotiaľ panoval tam pokoj a bolo ticho, včul ale, ako o tom svedčí voľba stupavská a ružomerská, pod voľbou a po

voľbe podpaľovali jeden dom za druhým. Nehovorím, že to robia ku národnostnej strane patriaci ablegáti alebo jejich ľudia a len to chcem konštatovať, že sa to vskutku stáva od tých čias, čo oni tam účinkujú.

Druhé obviňovanie, ktoré proti nám pozdvihujú, je ozaj veľmi špatné a keby bolo pravdivé, na potupu bolo by ľudovej strane. A to je to, že my dľa pána ablegáta (Jurigu) v uhorskom programme našom nerozšírovali a neobhlasovali sme to, že previesť chceme národnostný zákon, lež že v sošitku našom slovenskej reči, ktorý nachodí sa v jeho rukách a v ktorom programme náš vysvetľujeme, v tom opravdu žiadame prevedenie národnostného zákona. Aj to povedal pán ablegát Juriga, že donesie tento sošitok. Nuž ja som straniva jeho natoľko ochotný, že ani nečakám kým on donesie tento sošitok. Hľa, tu je. Dnes som ho chcel pánu ablegátovi odovzdať. Tu je ten sošit. Nech mi ukáže pán ablegát Juriga, že kde je tu len jedna jediná litera z toho, čo on povedal a z čoho nás ohováral? A keď to nevie dokázať — ako to ani nemôže dokázať — vtedy slávnostne protestujem proti tomu, že opovažuje sa obviňovať tu ľudovú stranu z tej bezkarakternosti a z toho pretvarovania sa, ako keby ona iné ohlasovala v uhorskej reči a iné v reči slovenskej.» — Toto povedal od slova do slova ablegát Ján Molnár.

Ablegát Hodža v jeho luteránskom «Týždenníku» prekrutil to nasledovne:

«Ján Molnár tajil všetko. Úplne zaprel Slovákov a povedal, že ľudová strana nikdy nevyjednávala so slovenskými mužmi a že nikdy nesľubovala Slovákom, že bude žiadať na sneme prevedenie národnostného zákona. Je ozaj pravda, že poniektorí slovenskí mužovia, jako Veselovsky, Hlinka, Krupec boli svojim časom vystúpili s ľudovým programmom, ľudová strana ich aj podporovala, ale keď zbadali, že ľudová strana nechce národnostný zákon, nuž nechali tak maďarskú ľudovú stranu a založili si slovenskú, ktorá teraz tuho napáda maďarskú ľudovú stranu, ľud búri, takže slovenský ľud už ide proti svojim kňazom.

Ľudová strana je vlastenecká a nikdy nehľasala, aby vláda prevádzala národnostný zákon». — V tejto osnove uverejnil uvedenú čiastku reči ablegáta Molnára luteránsky «Týždenník».

Prečítajte si to pozorne ľudkovia a presvedčíte sa, ako ten luteránsky «Týždenník» a tí, čo ho píšu, pravdu prekrúcajú. Klamstvo, podvod a cigáňstvo je jejich remeslom. Poriadny a statočný človek nič nemôže mať s takýmito ľuďmi!

Ako sa majú splácať reštancie daní?

Táto záležitosť zaujíma ovšem každého, čo so splácaním porcii pre ex-lex v reštancii ostal. Vláda do predlohy indemnity prevzala paragraf, dľa ktorého pokračovať má sa pri vyberaní reštancií. V zmysle tohoto paragrafu 1. od 1. januára 1905. do 15. júla 1906. úroky opozdenia žiadať neslobodno. 2. Nashierané reštancie v dvoch rovných čiastkach, a síce prvá čiastka do konca októbra r.

1906., druhá čiastka do konca roku 1907. môžu sa zplácať. 3. Pri takýchto porciových podlžnostach od takých odanených, ktorých daňová podlžnosť 200 korún nedosahuje, úroky opozdenia žiadať sa nemôžu. 4. Splnomocňuje sa minister peňažných záležitostí jednotlivým dlžníkom dane na odôvodnené prosbopisy, krom výš spomenutých lehôt z vážnych príčin i dlhšie povolíť. Zavedené má toto byť v tom zmysle, ako sa o tom jeho veličenstvo kráľ v trónnej reči bol vyslovil, kde doslovne stojí, že zaostané dane od dlhujúcich ľudským spôsobom majú byť vyberané.

Valné shromaždenie internacionálnych socialdemokratov.

Červení socialdemokrati domnievali sa, že Turíce, alebo svätodušné sviatky najhodnejšie zasvätia, keď budú držať valné shromaždenie. Svätý Duch a červení socialdemokrati sa nebárs srovnávajú, nuž ale o takéto maličkosti nestarajú sa socialdemokrati. Držali oni to valné shromaždenie cez celé dva dni. Predsedom bol Franc Klárik. Ako rečníci vystatovali sa Šandor Garbai, Manó Buchinger, Jakub Weltner, Jakub Kardos. Na valnom shromaždení zúčastnilo sa z Budapešti 87 sriadení, so 125 vyslanými, z vidieku bolo tam 129 sriadení zo 126 obcí a so 174 vyslanými; súhrnom teda prítomných tu bolo 216 sriadení zo 127 obcí a s 299 vyslanými. Z ročnej zprávy vysvitá, že majú 71.000 sriadených robotníkov. V ročnom obehú mali 1,600.000 korún a majetku majú vyše 1,000,000 korún. Ročitého dôchodku mali 387.763 korún. Zkazonosné zásady svoje rozširujú 11. novinami. Z tejto zprávy len to vidíme, že hlúposť na svete nevyhynie. Keby tí kresťanskí robotníci, čo ku socialdemokratom patria, neboli takí zaslepení, ba hlúpi, ako sú, židovskí vodcovia jejich nemali by toľko paňazí ku bezbožným cieľom a nežili by bez práce a starosti z mozoľov chudoby.

O delegáciach.

Delegácie začaly v nedeľu dňa 10. júna vo Viedni. V tenže deň prijal kráľ delegátov v audiencii. Viedeňskí socialisti nasnovali tumulty proti uhorským delegátom. Nad týmto vyslovil pohoršenie kráľ a rakúska vláda dala im zadosťučinenie.

Z CUDZOZEMSKA.

Nová vláda v Rakúsku.

Po odstúpení vlády kniežata Hohenlohe vymenovaný je za ministerpredsedu Maximilian Vladimír Beck. Ostatní ministri sú: Franc Schönaich, zemobrana; Franc Klein, pravosúdie; Vitold Koritovsky, financie; barón Richard Bienerth, vnútorné záležitosti; gróf Leopld Auersberg, orba; Gustáv Marchet, výučba; Jozef Forschl, obchod; Julius Derschata, železnice; Albert Dzieuszycycki a Henrik Prade bez torby. Programm novej vlády rakúskej obsa-

huje prevedenie nového volebného práva a smierenie všetkých politických stránok.

Francúzsko.

Biskupi Francúzska držali porady cieľom určenia toho stanoviska, aké zaujať má cirkev katolícka vo Francúzsku ohľadom na prevedenie rozlúčenia rímsko-katolíckej cirkve od štátu.

KRAJINSKÝ SNEM.

5. júna.

Snemovňa odhlasovala prijatie zákonnej predlohy splnomocnenia. S týmto vyslobodila sa krajina z nezákonného stavu.

Predseda Julius Justh vyslovil sústrasť zákonodarstva uhorského nad anarchistickým atentátom, spáchaným proti kráľovi španielskému.

Ján Molnár, pápežský praelát, dôkladne odpovedal na bezzákladné pomlavy a nápady, ktoré Ferdinand Juriga pozdvihol proti kresťanskej ľudovej strane. V tejže záležitosti osvedčil sa pri hlasnom súzvuku celej snemovne aj Štefan Rakovszky.

6. júna.

V tretom čítaní odhlasovala snemovňa predlohy predošlého dňa pojednávane, vyvolila kvotový výbor a zakončila pojednávane predlohy o obchodných smluvách.

Pred denným poriadkom hlásil sa ku slovu v osobnej otázke Franc Jehlička a použil túto príležitosť ku lživým nápadom proti kresťanskej ľudovej strane a jednotlivým jej ablegátom.

V mene kresťanskej ľudovej strany podvrátil nespravodlivé a bezzákladné nápady Jehličkove pápežský praelát Ján Molnár a Štefan Rakovszky. Ablegáti Franc Csizmazia a Edmund Beniczky dokázali Jehličkovi, že cigánil. Oba sú za spravodlivé a zákonné nároky Slovákov, s Jurigovcami však ničoho nechcejú mať.

7. júna.

Predseda predostrel snemovni dopis Kúrie, ktorým dáva sa na známosť, že proti mandátom vyslancov Emila Gyuriss, grófa Zigmunda Batthány, Teodora Mihályi, baróna Ladislava Vécsey, Gustáva Gratz a Ondreja Achim zadané sú petície.

Štefan Rakovszky predložil návrh v záležitosti v zájomného budžetu.

Béla Csitáry prečítal výfah svojej programmnej reči a dokázal, že on spravodlivé a zákonné nároky Slovákov podporuje, upodozrievania teda, ktoré Franc Jehlička proti nemu pozdvihol, pravde nezodpovedajú a sú lživé cigánstva.

8. júna.

Predseda predostrel snemovni menoslov verifikovaných ablegátov a tých, proti ktorým zadané sú ponosy a pred Kúriou žaloby.

V tento deň držala zasadnutie aj snemovňa veľmožov a prijala všetky zákonné predlohy v sneme odhlasované.

9. júna.

Formálne zasadnutie. V snemových zasadnutiach pokračovať sa bude až po delegáciach.

BESEDNICA.

Diabol v organe.

Naozaj strachom oplýva srdce človeka, keď číta zpuštošenie Veľkého Enyedu. V krvi ležiace ženy i deti zomierajúce preboľastne stonú; celá obec je hotovým cintorinom. Ján Vyskočil, predstavený rádu minoritského v kostolnom rúchu, s krížom v ruke ide zbojníkom v ústrety, aby ich naklonil k milosrdenstvu. Diví betári ale nabili ho nemilosrdne, striedali naňho, takže prinútený bol v kláštore útočisko hľadať. Ba ešte i do kláštora sa vrátili a tu zas len kríž držal proti nim a tak mluvil k srdcu, že sa na chvíľu zľakli.

— Z odpoviete pred Bohom — riekol — za každú kvapku krvi, ktorú vylejete nevinne; v pekle vás bude Boh za to nesmiernou prisnosťou trestať.

Valaskí zbojníci onemeli; ich náčelník Prodan ale odsotil predstaveného mníchov a tupo zareval:

— Alebo mi vydáte mäsiara Kováča, alebo všetci zomreťe.

— Nenie tu.

— Nevydáte ho? — pýtal sa ďalej.

— Prisahám na Krista ukrižovaného, že nenie v kláštore, — odpovedal Ladislav Cyrok, farár na odpočinku.

Klerik Alexander Vetro vtedy pošepťal Matejovi Mundik, kaplánovi:

— Poď, ja mám jeden dobrý nápad.

Mundik sa o chvíľu navrátil k náčelníkovi zbojníkov a povedal mu:

— Ja viem, kde je skrytý mäsiar.

Prodan škripal zubami, že sa môže vypomstiť na svojom starom protivníkovi.

Zbojníci sa s hrozným krikom vrátili do kostola; ženy a deti v kostolnici, pod lavicami skryté ukrutne bedákaly; zmäknúť muselo aj to najtvrdšie srdce. Predstavený kláštora darmo padol na kolena pred hrozným náčelníkom zbojníkov, aby nepoškvnil chrám Boží; on za krvou dychtiac, vrátil sa do kostola, rieknuť:

— Priatelia, hore sa na chór!

Zbojníci tak nechali ženy a deti a na rozkaz svojho vodcu lámať začali organ. Už jeden bok vylámali, keď tu zrazu naľakaní dolu schodami sa sypali, kričiac:

— Drak je tam, drak je tam!

A naozaj čierno oblečená postava vystúpila z organa, na hlave s krčahom a rovno k náčelníkovi sa zblížovala, ktorý ešte aj pištoľ odhodil a tak letel dolu schodami, že si skoro krky vylomil. Drak ale za ním. Ostatní zbojníci vybehli na ulicu, utekajúc preč od kláštora.

Vtedy tá čierno oblečená postava zatvorila dvere kostola rieknuť:

— Bratia a sestry, padnime na kolena a ďakujme Pánu Bohu, že nás od hroziaceho nám nebezpečenstva oslobodil.

Tou čiernou postavou bol ten výš spomenutý klerik.

Hlasitým plačom vzdávali všetci vďaky Bohu. On si obliekol čiernu reverendu a skryl sa v organe. Náčelníkovi zbojníkov ale pošepťal kaplán, že je ten nenávidený mäsiar v organe. Zbojníci sú vraj pôverčiví, budú myslieť, že je to diabol. A tak sa i stalo; následkom čoho zachoval sa život toľkých duší. Podáva *Janko Mindus*.

CHÝRNIK.

Pamiatka korunácie. Dňa 8. júna holo tomu 39 rokov, čo jeho veličenstvo korunovaný bol za apoštolského kráľa Uhorska. Z tejto príležitosti vo všetkých chrámoch hlavného mesta odbavovali sa zodpovedné služby božie.

Nemecký cisár vo Viedni. Nemecký cisár Vilhelm II. dňa 6. júna predpoludním o poldesiatej hodine došiel na penzingské nádražie. Jeho veličenstvo kráľ šiel svojmu hosťovi v ústrety na nádražie severnej železnice. Kráľ za chvíľu bavil sa v dvornej čakálni a potom vyšiel na peron. Kráľ bol odený do rovnošaty pruského maršalla. Kráľ rozprával sa s poľným zbrojmajstrom barónom Steiningerom, keď dvorný pruský vlak dojachal na nádražie. Nemecký cisár, ktorý bol oblečený do rovnošaty husárskeho generála, vyšiel z vozňa. Na čo si panovníci podali ruku a dvakrát sa pobožkali. Zatým panovníci predstavili jeden druhému svoje sprievody a vysadli opäť na vlak, ktorý o poldesiatej hodine došiel na penzingské nádražie. Tu stála parádna stotina 101. pešieho pluku. Nemeckého cisára čakali arcikniežatá Fridrich, Reiner, Franc Salvator a Jozef, viedeňský nemecký veľvyslanec gróf Wedel so svojou manželkou, berlínsky rakúsko uhorský veľvyslanec Ladislav Szögyén-Marich, mešťanosta Lueger a iní páni a dámy. Cisár podal arcikniežatám ruku a poklonil sa pred arcikniežatom Rainerom, ktorého pobožkal. Grófka Wedel podala cisárovi kytku uvitú z tmavo-červených hrebíčekov. Cisár prehovoril s grófkou a oslovil aj ostatné prítomné dámy. Zatým panovníci zaviezli sa do Schönbrunnu. Keď kočy panovníkov došli na dvor schönbrunnského kaštieľa, dve dietky kniežata Windischgraetza povolávaly na slávu nemeckému cisárovi a kývaly na panovníkov. Panovníkov v kaštieli čakaly všetky vo Viedni sa zdržujúce arcikňažny, ministerskí predsedovia dr. Alexander Wekerle a Vladimír Beck. Okolo poludnia robil nemecký cisár návštevy vo Viedni a oddal osobne svoju

kartu aj v bydle uhorského ministerpredsedu. Dňa 7-ho júna cez poľudnie zaviezol sa nemecký cisár do zámku grófa Vilčeka Kreuzenstein, na obede bol v Schönbrunne u jeho veličenstva kráľa a večer o 9. hodine 45. minútach z penzingského nádražia, vyprevádzaný kráľom, arcikniežatmi a mnohými hodnosťármi, odcestoval do Berlína.

Gróf Ferdinand Zichy u kráľa. Vodca kresťanskej ľudovej strany hlavný tavernikus gróf Ferdinand Zichy bol tieto dni na audiencii u kráľa, aby sa poďakoval za vysoké vymenovanie na hodnosť hlavného tavernika.

Cisárovná Eugenia v Ríme. Ako z Rímu oznamujú, francúzska excisárovná Eugenia nateraz baví sa vo večnom meste. Cisárovná v sprievode princa Colonna obzrela si historické pamiatky Ríma a dľa zpráv časopisov bola aj na výsluchu u pápeža Pia X.

Cirkevné. Nitriansky biskup Imrich Bende svojho koadjutora grófa Vilhelma Battyányho vymenoval za biskupského generálneho vikára a za predsedu ústredného výboru kňazského pensijného fondu, praeláta-kanonika Gabriela Czeizela za predsedu biskupskej svätšj stolice, präláta-kanonika Jozefa Vágnera za predsedu výboru pre diplomovanie profesorov náboženstva na stredných školách, konečne biskupského tajomníka Štefana Kondora vymenoval za správcu diecesálnej kancelárie.

Dobročinnosť spišského biskupa. Z Levoče píšu, že Spišský biskup dr. Alexander Párvy pre pensijný fond svojich zamestnancov udelil 100.000 korún, tú summu, ktorú dostal od bulharského panovníka čo árendu za jeden revír.

Preloženie škôldozorcí. Minister náboženstva a vyučby škôldozorcu stolice turčianskej Júliusa Berecza preložil do stolice Krassó-Szörény, škôldozorcu stolice oravskej dra Karola Künstlera do stolice turčianskej, škôldozorcu stolice liptovskej Pavla Adamovícha do stolice oravskej a škôldozorcu stolice krassó-szörényskej Ludvika Sándora do stolice liptovskej.

V Dobrej Vode (stolica nitrianska) pocítili dna 1 ho júna o poltretej hodine ráno tak silné zemetrasenie, že sa v stavaniach všetko hýbalo. Zemetrasenie dňa 2. júna sa opätovalo, ale škody nezapríčinilo. Počnúc od 9. januára takmer každodenne počuť vraj podzemný hrmot. Ľud je deň po deň viac a viac strachom naplnený. Na dvoch miestach lúky vpadnuté sú asi na dva metre do zeme a asi na priestore 1000 kvadrátnych siah. Škody sú značné.

Zabil ju hrom. V obci Berki (stolica šarišská) tragickou smrťou sišla zo sveta vdova po rychtárovi Jozefovi

Soltészovi. Vdova šla na cintor ku hrobu svojho manžela. Horlive sa modlila, keď odrazu nastala veľká búrka a hrom zabil vdovu. Nešťastnú ženskú oplakáva 8 sirôt.

Assentírka v Nitrianskej vydržiavať sa bude v nasledovnom poriadku: V Prievidzi od 11—16 júna, predvolané je 1230 vojopovinných; v Žabokrekoch od 18. do 19. júna, predvolané je 380 vojopovinných; vo Veľkých Topolčanoch od 21—23. júna, predvolané je 681 vojopovinných; v Nitre (okres) od 25—30. júna, predvolané je 1000 vojopovinných; v Nitre (mesto) od 2—3. júla, predvolané je 357 vojopovinných; v Nových Zámkoch (mesto) od 4—5. júla, predvolané je 361 vojopovinných; vo Veľkých Šuranoch (novozámocký okres) od 7—10. júla, predvolané je 584 vojopovinných; v Tornóci od 11. do 14. júla, predvolané je 300 vojopovinných; v Skalici 30. júna, predvolané je 100 vojopovinných; v Piešťanoch od 2—4. júla, predvolané je 548 vojopovinných; na Myjave od 11—13. júna, predvolané je 520 vojopovinných; v Novom Meste nad Váhom od 28. júna do 3. júla predvolané je 760 vojopovinných; v Senici od 15—19. júna, predvolané je 875 vojopovinných; vo Frašťáku od 5—7. júla, predvolané je 806; v Holiči od 11—13 júna, predvolané je 534 vojopovinných.

Chýry zo Spiša. V Smižanoch na miesto zomrelého Gyulaffyho vyvolili za stoličného výborníka Jána Vjecha, kaplána z Letanoviec. — Spišský hlavný slúžny Gejza Salamon za mestského kapitána do Popradu vymenoval Kolomana Szuballyho, oberleidinanda pri honvédoch. — Kostol minoritov v Levoči v nedeľu turičnú zase otvorili. — Podtatranské kúpele v turičné sviatky dosť hodne boly navštevované. Toho leta príde do Smeksu na tri mesiace aj hosť z kráľovského domu, a síce arciknieža Karol Štefan. — Popradsko-kežmarská železnica mala lanského roku viac osohu ako roku 1904. Čistý osch obnášal 46.270 korún. Účastinári dostanú po 5 percentov. Tento väčší osch možno tomu pripisovať, že naše čarokrásne Tatry a podtatranské kúpele teraz z roka na rok vždy viacerí navštevujú. Už menší bol obchod kežmarsko-belanskej železnice. Čistý osch obnášal 9153 korún. Treverskí účastinári dostanú po poltreť percenta, základní účastinári ale nič. Belansko-podolínska železnica mala až veľmi slabý obchod. Čistý osch obnášal len 6380 korún. Účastinári ako doteraz, tak aj za minulý rok ani haliera nedostanú. Čas by už bol, aby sa z Podolínska do Orlova (Šariš) vybudovala železnica, vtedy by zaiste bol väčší obchod. Skrze tú vec zase má ísť jedna komissia k ministrom. — Vo Spiši bol celý minulý týždeň veľmi daždivý

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kishirtokosok Országos Földhiteintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

čas. Boly dni, keď vo dne a v noci bez prestania lialo. Následkom čoho daktoré potoky a rieky vystúpily z riečišťa svojho a zapríčinily hodnú škodu. Aj veľmi chladno bolo za tieto dni ako v neskorej jaseňi, ľudia kúrili vo svojich izbách, na vysokých Tatrách aj sňah padol. — V Lubici majú vodoved robiť aj jednu opatrovňu pre malé dietky vystaviť.

HOSPODÁRSTVO.

Egyptská cibuľa.

Snáď na celom svete nedorábajú toľko cibule a nevyvážajú do cudzích krajín, ako v Egypte. Nenie väčšieho tržišťa, kde by ju nepredávali a o krátky čas tak zaplavia s ňou Europu, že ani u nás nebude patriť medzi zriedkavosť egyptská cibuľa a tak naši židáci prídu k tej lahôdke, ktorú ich predkovia tak vesele a s chuťou chrúmali pri stavaní ohromných piramisov egyptských. A toto nenie žart, lež čistá pravda, ktorú dosvedčí jak kupecká komora, tak aj štatistika. Dochovávanie cibule z roka na rok v takej miere rastie, že k odvážaniu mimoriadne parolede potrebujú. Cena metrického centa býva na jar 22—25 korún, koncom mája 18—20. Mnoho dovážajú z nej do Fiume, najviac ale do Anglie. Aby sme ale doprosta videli nebezpečie, ktoré hrozí našim hospodárom v tomto ohlade, musíme trochu nahliadnuť do minulosti Egypta a vidieť, aká je tam pôda. Tisícročné pamiatky sú svedkami, že starí Egyptčania výborne sa rozumeli ku poľnému hospodárstvu. Poneváž dážď zriedka prší, kopú jarky, žľaby, kanále a násypy a s ich pomocou polievajú role a sady. Ba najdeme starodávne maľby, ktoré vyobrazujú mladé dievky a ženy, ako začierajú kréahy do jarku a polievajú nimi zahrady. S tak neunavnou usilovnosťou sa zaoberali s poľným hospodárstvom, že toto zamestnanie patrilo medzi prvé povolanie a roľnícka trieda bola veľmi vážena, natoľko, že na slávnostiach roľníkov účasť bral aj kráľ, ba on začal žatvu so zlatým srpom. Prirodzená vec, že medzi takýmito pomerami už u starých Egyptčanov bolo roľníctvo veľmi vyvinuté. O tom svedčia všetky tie pamiatky — maľby, kresby a písomné naznačenia, — ktoré z doby tejto pre nás zostaly. Veľmi milovali štíplavé plodiny a ich aj vo veľkej miere dochovávali. Cesnak a cibuľu tak vážili ako bohov svojich. Vôbec starodávne národy s úľubou jedávali tieto dve zeleniny, aj židáci za nimi fahali sa z pustatiny do Egypta. Nečudujme sa teda, keď robotníci pri stavaní Cheops piramisu zjedli cibule, cesnaku a retkevky za 7,680.000 korún. Z tohoto súdiť môžeme, že jak bolo vyvinuté v starom Egypte roľníctvo a zahradníctvo. A tieto šťastlivé pomery dotedy panovaly, kým Turci nepodmanili Egypt. Oni obrátili na vnivoč túto bohatú a vysoko vzdelanú kra-

jinu. Od kedy ale obyvatelia včulajšieho Egyptu voľnejšie dýchajú v ohlade slobody, nový život nastal a že zem krajiny tejto nenie ešte vyčerpaná a že ľud nezanechal dobré obyčaje starodávnych predkov svojich, svedčia o tom tie plodiny poľného hospodárstva, ktoré po mori do cudzích krajín odvážajú, najmä ale nepočítané rady parolodí cibuľou naložených. Spomenúť mi treba, že základom plodnosti Egypta je rieka Níl. Ona zaplaví roviny, nanosí úrodného hlienu, bez čoho nebolo by žatvy. Pripojí sa k tomu usilovnosť ľudu, ktorý rozličným spôsobom polieva sady a role svoje. Len takto možno pochopiť ten pokrok, ktorý Egyptčania učinili v poľnom hospodárstve. A dosť ľahko pocítíme ho aj my, lenže nemusíme sa ho ľakať. Nech dováža Egypt k nám cibuľu, veď je on našim dobrým odberateľom cukru, špiritusu a iných priemyselných článkov. Naposledy keby Egypt natoľko znížil cenu našej cibule, že nebolo by hodno u nás ju dochovávať, miesto nej budeme sadiť také plodiny, ktoré v Egypte sa neroedia, na príklad zemiaky. Ale mimo tohoto zostane nám aj iné potešenie a síce, usilujms sa dochovávať čím lepšiu cibuľu, veď chvalabohu máme k tomu jak podnebie, tak aj pôdu, len tú usilovnosť nemáme, s ktorou Egyptčania obrábajú svoje zeme. Jahnáhle si toto privlastníme, tak potom budeme v stave s Egyptom súbežiť a aj cudzozemsko sa dozvie, že naša cibuľa prevyšuje egyptskú cibuľu. *Gazda.*

DOPISY.

Z Ružomberka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kreštane».

Ruka sa mi trasie, keď vám chcem napísať ten smutný chýr, že náš milý rodák, múdry Slovák, horlivý ľudák a naozaj svätý kňaz, susedný ludrovský (kúfanský) pán farár Augustín Kekát zomrel. Umrel, už ho nemáme. Škoda ho. Plačú za ním Ludrovci ako veriace jeho ovečky. Oplakáva ho ale i Ružomberok, veď bol jeho verným synom. Mnoho trpkostí musel znášať. Pre pravdu, ktorú zastával, ho roznášali zlé a zlostné jazyky po novinách, ktoré šialené huby podávajú múdrym a zdravý rozum majúcim Slovákom. Noviny nie v katolíckom duchu písané byly by ho chcely v jednej kvapke vody zatopiť. No nepodarilo sa im. — Staral sa o svoje ovečky, ale i o celý ubiedený hornovidiacky ľud. On bol predsedom ľudovej strany okresu nášho. Bol horlivým a usilovným bojovníkom zásad kresťanských a katolíckych. Usiloval sa veriaci ľud nášho okresu ružomerského udržiavať, aby

neupadol do klietky šialených sobeckých buričov a darilo sa mu to vždy. Prezývali ho, že bol a je maďarómom. A on bol len opravdovým, dobrým a múdрым Slovákom. Nech odpočívá v pokoji. Boh nech bude jeho odplatou!

Ružomberčan.

Z Trstenej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte, prosím, týchto niekoľko riadkov uverejníť v našom obľúbenom «Kreštane».

Cheem vám dačo napísať, ako sa my tuná máme, ako sa nám tu vodí vo veciach politických. Pri voľbe sme nevyhrali. Nuž ale ako že sa môže vyhrať, keď veriaci a nábožní Oravci prestávajú už byť nábožnými. My tu v Trstenej sme sa dobre pridržali nášho milého dp. farára Štefana Zajáka. On bol našim kandidátom. Neopustili sme ho ani pri voľbe v Bobrove. Dvanásť «nieapoštolov» nám ušlo ku strane národnostnej, lebo že oni chcú bojovať za slovenčinu a nie za vieru. Hľa, tak vychádza na vrch to náboženstvo, ktoré sa len na oko koná!

Dňa 24. júna bude u nás slávnosť, budú primície nášho rodáka p. Štefana Schultza.

My tu máme 4 triedové nižšie gymnázium. Naši ľudia si ale žiadajú vyššie gymnázium. A preto sa strojí deputácia ku ministrovi kultu a výučby.

Úrody tu máme pekné, často popršiava, čo našim úrodám dobre robí.

V našej susednej obci Nižnej bol veľký oheň, shorelo okolo 50 budovísk. Pohorelcom musíme pomáhať, lebo majú veľkú potrebu na pomoc. My Trstenci dobre vieme, ako dobre padne pohorelcovi, čo jak malá a skromná almužna.

Ešte viac by som vám napísal, ale ruka mi je fažká, lebo som celý deň pracoval. Švábku (zemiaky) som okopával. Pre mňa je nie pero do ruky, lež motyka, kosa a hrable. Do druhého videnia

Verný ľudák, gazda.

Z Pekelnika (oravská stol.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactená Redakcia!

Veľmi bych vám bol povďačný, keby ste tieto moje riadky uverejníť ráčili v našom obľúbenom «Kreštane».

Ako žijem, som sa v «Kreštane», našom obľúbenom a nám veľmi milom časopise ešte nedočítal nejakého dopisu od nás. My tu bývame pri samej hranici. Tu je už Poľská. Nedávno sme mali voľbu ablegátsku, ale sme — žiaľbohu — nevyhrali. Keď sa skoro v každej obci voličia tak držali, ako u nás. Veľmi sa trhali a tak sa aj rozdvajili. U nás ich polovica bola na pána Zajáka a druhá polovica na kandidáta národnostnej strany. Naši ľudia sa pri tejto voľbe špatne zadržali. Hovorím, že špatne. Na miesto toho, aby boli išli za našim obľúbeným pánom farárom hlasovať na pána Zajáka, dali sa zväbiť a nahovoriť tým, ktorí čítajú akési čudné a falošné «Katolícke Noviny». Tieto novinky tuná ľudia iba balamútia a nepokoj robia. Predtým tuná taký pokoj bol a teraz samý nepo-

koj. My sa už len pridriavame nášho «Kreštana» a budeme len pri našej ľudovej strane. Nebudeme počúvať a nasledovať Florekovcov, Slodjakovcov, ani Kotlárovcov, tým menej Zondlákovcov. My budeme kreštanskí a ľudoví ľudia.

Pekelníčan.

Z Rabče (Orava).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

My tu pod Babiagurou si ticho a v pokoji žijeme. Tento pokoj nám ale kde-tu porušia národnostní komedianti s ich panorámou, v ktorej ukazujú gašparka svojho, gašparičkov «Katolíckych (nekatolíckych, luteránskych) Novín» a «Slovenského (luteránskeho, socialdemokratickeho) Týždenníka». Títo gašparikovia tu u nás nepokoj robia, ľudia balamútia a o zdravý rozum prinášajú, nábožných Rabčanov viery chcujú pozbaviť. Tie noviny pri terajšej voľbe mnohých voličov do klepeca chytily. Nás vrelomilovaný pán kaplán Malinaj im ale rozum osvietil. On je naozaj našim dobrým duchovným otcem. On sa stará o nás. Keďby ho len naši ľudia poslúchali, tak by nikdy nezabudli to, že im on len dobre chce. Lenže u nás panuje veľká hlavatosť. A hlavatému človeku sa veľmi zle vodí. Taký človek zle pochodí. Naši veličia sa majú prečo v prsia biť. Veľkú chybu zrobili s tým, že nehlasovali na pána Zajáka, na kandidáta to tej našej kreštanskej ľudovej strany; lež zaslepení pripojili sa ku tej národnostnej strane, ktorá bojuje za všetko na svete, len nie za vieru. Národnostnej strane je viera katolícka semtam. Viera nič a slovenčina všetko. Ja sa už len i na budúce pridržam tej našej milej a dobrej kreštanskej a katolíckej ľudovej strany. Tak isto i môj kmotor spolu i s jeho švagrom. Nech žije «Kreštan» i ľudová strana a jej vodca staručký pán gróf Zichy.

Volič.

Z Podskla (oravská stol.).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejníť v našom obľúbenom «Kreštane».

Jak ďaleko my tu žijeme od sveta, to veru v Pešti nevedia. Ale preto my tu veru máme veľké interesity, že ako svet ide u nás na poli politickom. Veľmi sme sa interessovali zvlášte pri terajšej našej bobrovskej voľbe. My sme si mysleli, že voličia nášho okresu sa všade tak zadržia, ako my. Lebo my sme sa veru pekne zadržali. My sme skoro všetci nasledovali nášho pána duchovného otca, ba ešte i jeho najväčší nepriatelia. Len desať nám ododskočilo. Padlo na nich pukušenie a súc slabí, podlahli, dali sa sviest' jednomu Jablončanovi. Ten ich vábil a to sa mu aj podarilo. Meno toho Jablončana teraz neviem, ale sa to musím od môjho kmotra tak pri poháríku dozvedieť. Potom vám to, môj milý pán redaktor opíšem.

Nech žije kreštanská ľudová strana, lebo tá bojuje za nás a za našu vieru.

Verný ľudák.

Rozmary a žarty.

Po židovsky.

Cestovali dvaja židia do Ameriky. Naraz sa strhla veľká búrka, vlny sľahaly na palubu lode a táto začala sa potápať.

— Gewalt — dá sa kričať prvší žid — dívaj sa Šmulko, veď sa loď ide utopiť, gevalt!

— Nü — odpovedal mu spokojne Šmulko — čo tak vykrikuješ, či je to tvoja loď?

Po vyslaneckej voľbe.

Učiteľ: Prečo sa Saul skryl, keď ho za kráľa zvolili?

Dlho nedostal žiadnej odpovede, až konečne stane synček jedného krčmára a riekne:

— Lebo sa bál, žeby voličom musel dať oldomáš.

Prislabý je.

Istý dedinčan prišiel raz so svojim sudruhom do Budapešti, ktorú ešte nikdy nevidel. Obdivoval všetko, čo mu pod oči prišlo, až konečne došli až ku refazovému mostu. Tento, ako obyčajne kolimbal sa trochu. Dedinčan poklepkal naň ešte i nohou.

Súdruh jeho sa ozval:

— Vďaka švagre je to pekná sprava?

— Sprava ako sprava, na spravu je dobrý, ale na most je prislabý — odpovedal mu náš dadinčan.

Nobojí sa on toho.

— Ja tebe len to poviem, Jano, nepijaj že toľko. Krčach len dotiaľ chodí na studňu, kým sa zabije.

— Nebojte sa toho, susede, môj krčach nechodievá na studňu, ale len do pivnice.

Odpoveď.

Lekár (rozhnevaný ku svojmu priateľovi): Za tú neúctu zaplatíš smrťou.

Priateľ: Hohó! Daromné strachy, ja sa tebe liečiť nedám.

★

A: Očul si, že sa Jozef oženi?

B: (zatatý starý mládenec): Tak mu treba.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Starostlivé domové gazdiny ž od jakživa braly ohľad pri nakupovaní malátovej kávy na balíky len ztvorené a s nápisom Kathreiner Kneipp-Malátová káva a na obraz Kneippov a na ochranú známku. Aby sa ale na porád vynachádzajúce napodobneniny nemýlili, už nemôžeme dosť napomínať a do ohľadu brať majúci Kathreinorov pravý podpis. Kdežto tie isté za takú istú cenu dostať môžu, ktorá má jedine tú najlepšiu Bonovej kávy chuť, ktorej tvrdenie je všeobecne známe. Najväčšia pozornosť je potrebná z ohľadu svojeho.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh et. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v klástore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 haliorov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 haliorov.

Členová knižočka Spolku Kresťanskej miernosti. Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihonského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovesik, farár líkavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán — 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Križové dni atd., všetky s nótami zaopatrené. — Cena jedného výtisku, v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 hal. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 kal. pošle ho vydavateľ franko pod križovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «Requiem aeternam» spevník potrebný s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Líkavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica líptovská.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 15·25-16·50, peštianska K 14·70-16·20, belehradská K. 15·35-16·45, banátska (76 kilogramová) K. 15·60-16·05. — *Raž*: K. 12·65-13·90. — *Jačmeň* na krm K. 14·00-14·50. — *Ovos*: prvotriedny 18·10-18·60, druhotriedny 17·10-17·40. — *Kukurica*: K. 12·90-13·15
Repica: K. 28·50-28·70. — *Proso*: K. 16·00-18·00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	25·30	24·30	23·10	21·90	20·50	19·50	17·90
		č.	7	7½	8		
		K.	16·10	13·90	11·60		

Otruby: K. 09·60, hrubé K. 09·40.

Zemiaky: ružové K. 07·00-07·60, žlté K. 08·00-8·20 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 100·00 do 110·00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely bôb: K. 25·00-26·00, tmavý K. 21·00-23·00, drobný K. 25·00-27·00, tarkavý K. 22·00.
Hrach: K. 23·00-26·00 — *Šošovica* veľká čistá K. 64·00 88·00 — *Konopné semä*: K. 30·00-33·00. — *Lanové semä*: prima K. 18·00-19·00. — *Rasca*: K. 70·00-71·00. — *Mak*: sivý K. 63·00-64·00, modrý K. 76·00-77·00. — *Ladník*: K. 14·00 do 15·00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 69·00-69·50, kockový K. 70·00-70·50, kandis biely K. 81·50, žltý K. 67·50-68·00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky krištáľový K. 47·50, fiumánsky White-Star (***) K 43·00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 24·00-25·00, slavonský (1905) K. 28·00-29·00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50·50 do 54·00 srbské (120-80 kus.) K. 32·50-33·75.

Sviňská masť: bpeštianska K. 140·00 do 141·00.

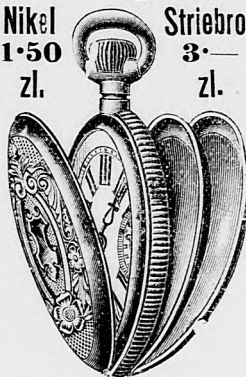
Slanina: vidiecka K. — — — — — mestská 4 kusova K. 120·00-121·00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 141·50 do 142·50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 41·50-42·00.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasiť s touto stranou!

Nekupujte si hodinky.

Nikel 1·50 zl.
 Striebro 3·— zl.

kým ste moj 1200 obrazov obsahujúci cenník všemožných hodín a iného tovaru zo zlata a striebra nevidel. Už za 1 zl. 50kr., môžete dostať dobré nikove alebo oceľové hodinky s písobnou zárukou dobrého chodenia na 3 roky. Opravdové stieborné hodinky 3 zl.; 14 karátové zlaté hodinky 8 zl. Páncielová strieborná reťazka 90 kr.; 14 karátová zlatá páncielová reťazka 10 zl.; 14 kar. zlaté prstienky, alebo zausnice 2 zl. Pendlové hodiny 2 zl. 80 kr.; kukučky hodiny 2 zl. 50kr.; budičky 1 zl. — Za nezodpovedné navrátia sa peňaze. — Rozposiela s počtovou dobierkou:

Max Böhnel hodinár

Wien, IV., Margarethenstrasse 27. (Vo vlastnom dome.)

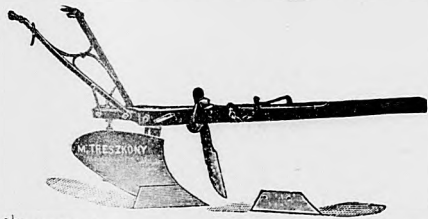
Najväčšia a najstaršia firma, založená 1840. Vyznačenie: „Grand Prix“ a veľká medaila. Treba získať moj cenník s 1200 obrazmi zdarma a franko.

Dôležité! Každý muž Neprehlédněte! učíní svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65, 70 kr. s dobierkou posiela

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA v LISKU p. Jimramov, Morava. Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

ako: mličky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkové atd. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).

Ti páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Hľadám z poradneho domu jedného chlapca zaučňa napekarské remeslo čo najskôr, Pán Sztraka pekarsky majster vo Veľkých Topoľčanoch.

Mlyn

so zahradou 5 katastr. jochov a 924 siahspobočnými budovami sa predá. Klo by ho chcel kúpiť, nech sa hlási u. p. Miloslava Kuliščka pravotára v Novom Meste nad Vahom (Vágujhely, Nyitram.)

Šijáce Stroje.

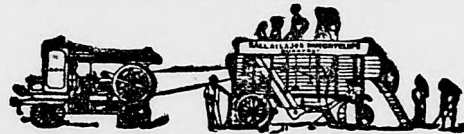
Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 312 Alojza Habán mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každemudarmo.

!!! Vyznačenie prvej odmeny!!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlaťbu! — Cenník na žiadosť franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiez

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje

s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtáre, mlatidlá, sejestroje atd'.

O nedostížnej viteinosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najistejší lacny obchod. — — — — — Najistejší lacny obchod.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kosa probujúci a mnohokrát zklamany hospodár. Na toto odpovedáme dia našo presvedčenia: **najlepšia kosa na svete je**

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ohranná známka.

Ktorá sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešani nejšlachetnejších kovov složenej a odborne uneleckym spôsobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytrvalost jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs toboto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa požádnym dopisovanim a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtovo útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtové úraty a pripojuje jednu kosu na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrostanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosmaiani jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosiť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni. General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

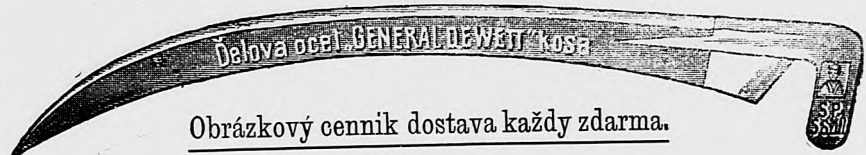
Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného risika bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett'a z kanonovej ocele. A sme o tom presredčení, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbiratelia objednavatetov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove Cennik nech si každý na dopisničke pyta. Ceny Generále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.

Najfajnejšia svojho druhu
je „**CERES**“
MAŠŤ K JEDLÁM!

(z kokus-orecha).

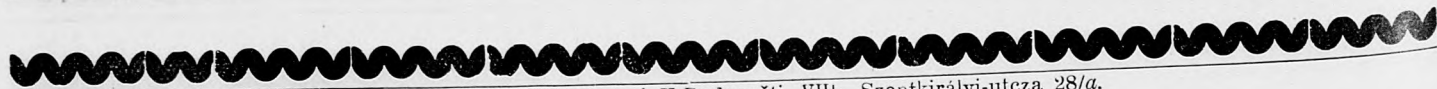
najlepšia k pečeniú cesta, pečienok a
ku vareníu.

GEORG SCHICHT
„**CERES**“

trieda pokrmných článkov Aussig E/m.

8

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.